

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) v sprejema upravnistvo in ekspeditja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon - številka 74.

Štev. 141.

V Ljubljani, v četrtek 22. junija 1899.

Letnik XXVII

Kaj je z nami?

Ko so bili zadnjič na Dunaju zbrani zastopniki državnozbornske večine, na katere se naslanja sedanja vlada, so pač od vseh strani naglašali gospodje potrebo, da vlada nekaj stori za Slovence in Hrvate na Primorskem. Ministerski predsednik grof Thun je baje v daljšem govoru pojasnjeval razne težave in ovire in pokazal svojo naklonjenost in dobro voljo za izvršitev slovensko-hrvatskih opravičenih zahtev. Tedaj se je tudi govorilo, da se izvršilni odbor desnice še ta mesec zopet snide ter nadaljuje svoja posvetovanja glede postulatov posameznih desniških strank. Toda sedaj čujemo, da se izvršilni odbor desnice ne snide, ker so postulatni desnice označeni že v adresnem načrtu in ima grof Thun podrobne zahteve posameznih strank že itak v rokah. Torej je zamorec storil svojo dolžnost in naj se gre solit. Desnica je grofu Thunu izrazila popolno svoje zaupanje glede nagodbe ter mu obljubila svojo pomoč, grof Thun se je kot kavalir najprijazneje zahvalil, gospodom stisnil roke in se — poslovil.

To je torej vspeh dvojnih konferenc na Dunaju, in mi Slovenci ter isterski Hrvatje smo ondi, kjer smo bili. Ne, mi smo na slabšem, mi z vsakim dnem lezemo v propast, mi vidno propadamo in ginemo v trenutku, ko našim zastopnikom ministri stiskajo roke in jih smehljaje zagotavljajo svoje dobrohotnosti. Ali ni to bridka ironija?!! Ali smo danes na jasnem, da se interesi, nameni in težnje sedanje vlade pokrivajo z interesi državnozbornske večine? Mi sodimo, da ne, kajti vsa

znamenja kažejo, da je vladi samo na tem, kako bi odstranila razne ovire, katere jej obstrukcija meče pod noge, in sebi podaljšala politično življenje. Ali naj se desnica popolnem izrabi za ministerstvo, o katerem niti ne ve, da so njegova pota tudi njena pota in da sploh hoče pričeti izvrševati postulate posameznih strank? Mi se zahvalimo za same obljube, katerim ne dajemo nobene veljave več. Vedno bolj se nam utrijuje prepričanje, da tudi sedanja vlada noče ničesar storiti, da bi olajšala nezno stanje obmejnim Slovincem in isterskim Hrvatom.

Mi govorimo vedno o premembi zistema! Smešno, saj nam vlada ne izvrši niti najprimitivnejših zahtev, najponižnejših prošenj, s čimer bi nemškemu ali italijanskemu življu niti lasu ne skrivila. Tako navajamo izmed stoterih takih malenkostij samo prošnjo »slovenske krščansko-narodne zveze«, naj bi pravosodni minister imenoval za notarja v Logatcu jednega izmed šestih slovenskih prosilcev, a ne Nemca, ki slovenščine v pisavi ni prav nič zmožen. Ni se šlo za osebo, ampak za načelo.

Kakor vemo iz gotovega vira, so naši poslanci dobili najboljše obljube, toda imenovan je Nemeč za čisto slovenski okraj. Vprašamo sedaj: Ali naj naši državni poslanci sploh še komu verujejo, ali naj še igrajo žalostno in smešno ulogo kranjskih Janezov, s katerimi se hoče vsakdo norčevati? Ne, ker tako preziranje je naravnost sramotilno za poslance in ves slovenski narod; poniževalno pa je tudi za državnozbornsko večino, ki pri vsaki priliki naglašja svojo solidarnost, za katero pa se vlada ne zmeni.

In če vlada pometa z nami na Kranjskem, ali naj potem pričakujemo, da bode obmejne Slovence pestovala? Ali je čudno, da slavna vlada niti z mezincem ni ganila, da bi omogočila sodelovanje slovenskih poslancev v Istri, Trstu in Gorici? Slovansko prebivalstvo tvori veliko večino v Primorju, toda njihovi zastopniki morajo stati pred vratmi, ker Italijani tako hočejo in visoka vlada to trpi. Ali ni to narobe svet? Slovenski poslanci na Dunaju podpirajo vlado z največjim samozatajevanjem, a istih poslancev vlada na Primorskem niti ne pozna. To niso naravne razmere! Ali naj visoka osrednja vlada tudi v državnem zboru išče zaslombe in podpore pri Italijanih in liberalnih Nemcih proti Slovanom, ako se upa, ali pa naj poseže v to sršenovo gnezdo ob Adriji ter zatré protiaustrijskega duha. Tlako so odpravili že pred 50 leti in naši poslanci ne bodo hodili na Dunaj tlačaniti!

Pravo in uspešno sredstvo.

Zagreb, 19. junija.

Pred nedavnim smo čitali v jednom hrvatskem opozicijskem časopisu o slabem gmotnem stanju Hrvatske. Že več slabih let je sledilo zaporedoma, pa tudi letošnje ne obeta nič dobrega. Spomladanski mrazi, potem povodnji in hude ure, so pokončale že dozdevno mnogo poljskih pridelkov. Ob Savi in Dravi pa stoji še zdaj voda, tako da se ne more dokončati setev kuruze, glavne hrane tega siromašnega prebivalstva. Najhuje je brez dvoma v Posavini in Podravini, kjer je prebivalstvo v vednej nevarnosti, da ga voda zalije.

LISTEK.

Polžar.

(Gorska idila. — Spisal Fr. Kočan.)

Življenja valovi! — Pravijo, da udarjajo s hrumom in šumom, da zasecajo globoko, da podirajo in razdirajo... Mogoče! A vendar je toliko ljudi, katerih življenje poteka brez valov, brez hruma in šuma. Tem prizanaša osoda od zibel do groba in ti žive res srečno, idilično življenje!

Polžar — tako so mu jeli rekati že v zgodnji mladosti — ni poznal menda nikdar kake posebne skrbi. I! Mati mu je bila Meta in Polžarjevo pravo ime je bilo Oleža, ker se je rodil na sv. Aleša dan. Mati je bila dninarica in je živela s svojim Oležo skopo in skromno. Moj Bog — in vendar se je vedelo, da spravlja in grabi na kupček, ki bi ne imel biti najmanjši. Pri Ormoževih v bajti pod bregom sta stanovala. In Meta je hodila delat k Ormoževim, če so krompir kopali, repo ruvali, želi, orali in sploh kaj tacega delali gori v laz. In Oležo je jemala redno seboj. Dečko je že hlače nosil tedaj.

»Oleža — pojdi pobirat!« je vpila raz njivo. Oleža pa se je najprej obrisal z zavihanim kromcem, če je slučajno brlozgal po grapi. Šele čez kaj časa je zazijal tja predse:

»Jo — jo!«

V Ormoževi grapi je bil namreč zgradil lubovo koritce, jez z nasipom iz ila, kamenja in protja in tako napeljeval vodo v drugo strugo.

»Jo — jo!«

Potem je še dolgo čakal, da ga je poklicala mati v drugo in nato še nekaj časa, da je zaklicala v tretje:

»Oleža, pojdi no!«

Tedaj se ji pa navadno že ni več oglasil in tudi Meta nato ni klicala več.

So pravili, da se Oleža do svojega šestnajstega leta ni poprijel resnega dela.

Toda: Ormoževa grapa, to je bil kraj in torišče Oležinega delovanja za časa otroške dobe njegove.

Pravijo, da človek že v zgodnji mladosti kaže, za kaj bo imel veselje in sposobnost pozneje.

Oleža je rad brskal in popravljaj po Ormoževi grapi, ki je tekla skozi laz, in pa po travnikih, mimo katerih je tekla in bobnela.

Po rebru nad Ormoževim lazom je namreč zastiralo grapo gosto grmovje in robidovje. Zato se je privila nižje pod rebrom v Ormoževem laz na plano z močjo in žuboranjem. In po Ormoževem laz so se prosto razširjali in raztezali daleč tja doli Ormoževi travniki in Ormoževe njive. Grapa je žuborela prav po sredi doline nizdol. In sicer se je razlezla tik pod rebrom na vse kraje in tvorila sprva majhno močvirje. Le-tu so bo-

hotno poganjale rumenkaste beke in pa dolge, črnkaste mavre s temnimi, protastimi stebelci. Tudi plošnata in na robih ostra trava je rila po nekod iz tal. Zopet malo nižje pa se je združila grapa in tekla zopet v pravem tiru in redu preko kotlin in skalic naprej.

Tu je bil zgradil Oleža tekom časa velik, ribnjaku podoben bajer, da je zastajala voda visoko gori po robu. Gori v močvirju je nabral mavec in bek in ž njimi prepletel nasip, da voda niti kapljice ni puščala naprej. In odtod je navajal vodo po jarkih in razorih na stran čez travnike in rebra.

To ga je veselilo.

Gospodar Ormož pa je včasih vpil raz njivo nad njim:

»Hej, spaka, travnike mi razkopuje.«

No, žalega mu ni storil.

Potem je pa zavpila še Meta:

»Boš krompir pobiral!«

To je bilo prvič. In rekli smo, da se je Oleža prvič vselej potuhnil.

»Ali boš!« je zarežala drugič malo huje in se sklonila iznad njive v bregu, kot bi vzrastla iz tal.

»Jo — jo —!«

Potem je bilo spet vse v redu.

Da: — tudi priimek se ga je prijel v Ormoževem laz.

(Dalje prih.)

In vendar bi mogli biti ti kraji najplodnejši, ko bi hotela država vršiti svojo dolžnost ter urediti obe reki.

Toda za te kraje nobeden ne vpraša, a narod gine od leta do leta, mesto da napreduje, kakor bi to gotovo bilo v vsakej kulturni državi. Le Ogrska ne mari za take stvari, ker ima odveč drugih skrbi za svoj velelastni položaj, in pa ker so ti kraji hrvatski. Narod je prepuščen sam sebi; brani se sicer z nasipi proti vodi, a ker je le ta večkrat prevelika, prodere mu nasipe, in zgubljen je trud pa tudi poljski pridelki. Ker ste reki Drava in Sava državni, morala bi se v prvem redu zauzeti za urejevanje sama država in potem seveda Hrvatska in narod sam. — Toda takšna vprašanja ne pridejo na dnevni red niti v ogrsko-hrvatskem niti v hrvatskem saboru in vendar so to životna vprašanja, ki bi morala zanimati vsakega državljanu hrvatskega.

Letos je bilo v hrvatskem saboru sklenjeno, da se razširi občina mesta Zagreba do Save in da se uredi tudi Sava, kolikor je spada na mestno področje. To je hvalevredna stvar, če tudi bode tukaj prebivalstvo mesta Zagreba največ samo doprineslo, da se obvaruje povodnji ter sčasoma kraje okoli Save, ki so zdaj zapuščeni in močvirni, spremeni v plodne. Tako se bode Zagreb z ogromnimi stroški rešil nadloge, ki ga skoraj vsako leto obišče. Ko bi bil Zagreb kje na Ogrskem, bi se bilo to že zdavnaj zgodilo in sicer na državne stroške, kar spričuje nam najbolj glasoviti Segedin.

Ker je pa Zagreb hrvatsko mesto, mora si samo pomagati. A kdo naj pomore siromašnemu narodu? So mnogi rodoljubi, ki se bavijo tudi s tem vprašanjem, ali brezuspešno, ker za taka podjetja treba velikih svot ter se sploh ne dajo brez državne pomoči izvesti. Tako je te dni zborovala v Sisku velika skupščina glede osušenja Lonjskega polja. Narod se je izjavil proti osušenju, ker vé, da ne more zmagati stroškov zato. Država niti ne misli na taka podjetja, ko bi pa narod kaj storil ter si pomogel, davkar gotovo ne bi pozabil, da se uvrsti osušeno zemljišče v v prvi razred ter pobira od njega velik davek.

Tako se zanemaruje na Hrvatskem kulturno delo, ki ga je država dolžna sama izvajati, ko bi jej stalo res kaj do pravega napredka. Hrvatski narod, zapuščen popolnoma od središnje svoje državne oblasti, razmišlja, kako bi si mogel pomagati sam v takih nadlogah. Tako smo brali tudi glede vrejenja Save prav zanimiv članek v »Hrvatskem Braniku«. V tem listu predlaga nekdo, da bi začel narod sam zbirati denar za vrejenje Save, in sicer po krajcarjih, pa bi se moglo nabrati denarja na milijone, seveda skozi več let. Mi smo se čudili tej naivnej osnovi, ko dobro vemo, kako je z zbiranjem takih prinosov po krajcarjih med siromašnim narodom. Sicer pa imajo Hrvati že toliko narodnega davka, da ni misliti na noben način na zdatne prinose v takšno svrho. Mi bi svetovali pa nek drug način pri takih podjetjih, in ta bi ne bil brezuspešen, ko bi se ga hoteli poprijeti oni možje, ki so za to pozvani in izvoljeni od samega naroda. V ogrsko-hrvatskem saboru sedi namreč 40 hrvatskih poslancev, ki imajo pravico stavljati predloge in govoriti o vseh takih vprašanjih, ki se tičejo gmotnega napredka hrvatskega naroda. Če se zedini teh 40 mož v čvrsto zvezo ter po zrelo promišljenej osnovi zahteva od ogrsko-hrvatske vlade, da se ozira tudi na hrvatske potrebe, ni dvoma, da ne bi prodrli s svojimi osnovami. Seveda bi morali biti ti možje odločni, pa tudi sposobni, da se ustavijo v ogrsko-hrvatskem saboru vsakej pristranosti ogrske vlade nasproti Hrvatskej.

Ko bi ti hrvatski poslanci odločno zahtevali, da se da Hrvatskej, kar jej pripada, gotovo bi vspeli prej ali slej. Na žalost, da ti možje vedno molče, a če se kedaj kateri oglasi, je po navadi zahteva tako pohlevna, da se na njo nobeden ne ozre. Kolikokrat so imeli vendar ti hrvatski poslanci priložnost, okoristiti se s svojim vplivom za napredek Hrvatske! Poprejšnje ogrske vlade so se večinoma držale le s pomočjo hrvatskih poslancev in kadarkoli je bila ogrska vlada v nevarnosti, vselej je zvala hrvatske poslance v Budimpešto na glasovanje. In vendar se nobeden teh mož ni spomnil, da bi bil v takem položaju zahteval od vlade, da stori kaj za Hrvatsko. Vsaka stranka v parlamentu zna izrabiti svojo silo, le

hrvatska je ni hotela ali pa ne razumela tega posla. Mi smo se večkrat tej malomarnosti čudili, a znali tudi, da se bode vse to osvetilo. In tako se je tudi zgodilo. Sami ti malomarni poslanci se zdaj tožijo, kako Hrvatska v gmotnem pogledu slabo stoji in da jej je treba pomoči. Bodo li ti možje zdaj pogumnejši v obrambi gmotnih zahtev Hrvatske? Skrajni čas je že za to. Potrebno je, da se delovanje teh 40 hrvatskih poslancev na ogrsko-hrvatskem saboru popolnoma spremeni, in sicer v korist zanemarjene Hrvatske: treba odpreti ogrske vladi oči, kako je bila Hrvatska do zdaj zanemarjena in kako je neobhodno potrebno, da zdaj tudi zanjo poskrbi državna oblast.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. junija.

Kvotno vprašanje je priplavalo zopet na površje. Povodom nagodbenih pogajanj mej našo in ogrsko vlado se je govorilo nekoliko tudi o tem vprašanju, vsaj časopisi iz Budimpešte so tako poročali, določnega se pa seveda ni sklenilo ničesar, ker je to stvar kvotne deputacije in pa krone. No, o kvotnem vprašanju se je popisalo v zadnjih letih ogromno papirja. Od marca 1896 do novembra 1898 se razteza zgodovina tega vprašanja. Vršilo se je nekaj posvetovanj kvotnih deputacij, vršila so se potovanja z Dunaja v Budimpešto in iz Budimpešte na Dunaj, toda še danes smo tam, kjer smo bili v letu 1896. Ves čas je prišlo samo dvakrat do vspehov, in obakrat sta bila negativna, in koncem novembra 1898 se je konstatiralo slovesno, da je sporazumljenje nemogoče. Nevspeli so povzročili vselej mažarski delegatje, ki tudi v tej zadevi, kakor sploh v nobeni, ne marajo prav nič odnehati. Tudi letos, kakor dosedaj že dve leti, bo uravnala to vprašanje za jedno leto le volja krone.

Nemški nacionalci in njih voditelji. Znano je, da bi vsak zagrizen nemški nacionalec rad postal politični vodja nemško-kričaške stranke. Toda to ne ugaja »pravim« voditeljem, ki se boje, da bi jim tekmeči ne povzročili sramotnega propada. Tak mož, ki se boji za obroč svoje politične glorijske, je pred vsemi ekskvitez Jurij Schönerer, ki je pa tudi poskrbel, da se ta njegova misel v izvoljenem ljudstvu tudi ohrani in obdrži. Vsi uredniki nemško-nacionalnih listov, izvemši Wolfa, morajo izjavljati, da eksistira samo en voditelj, in ta je vitez Schönerer. Prišežena zvestoba velja le njemu in ne tudi njega stranskim solncem. — To je seveda naperjeno v prvi vrsti proti Wolfu.

Kriza v Franciji postaja z vsakim dnem bolj okutna in položaj vedno bolj resen. Tudi tretji poskus za sestavo novega ministerstva se bo izjalovil, ako se že ni, in tudi Bourgeois ne bo ničesar opravil. Ta mož se prav za prav niti lotil ni poverjenega mu dela. Izgovarja se, da je mnogo boljše za Francijo, ako ostane še nadalje delegat francoske republike na mirovni konferenci. To je seveda samo prazen izgovor in dokaz, da si tudi on ne upa izvršiti težavne naloge. Kaj neki je temu vzrok, da Francija ne more priti do nove vlade? Morda se ne motijo preveč oni krogi, ki sedaj že nekako tajinstveno namigavajo, da je glavni vir in vzrok sedanji krizi edino le novi predsednik republike Emil Loubet, oziroma politične razmere, ki so posadile njega na predsedniški stol. Na čelu francoske vlade je še vedno, akoravno samo začasno, ministerski predsednik Dupuy, ki so se za njegove vlade umaknili trije predsedniki republike. Nesrečni Sadi Carnot je bil umorjen na njegovi strani v Lijonu, Kazimir Perier se je moral umakniti in Feliks Faure je umrl tudi za njegove vlade. Kaj, ko bi tem trem možem sledil še sedanji predsednik Loubet. Razmere zanj gotovo niso ugodne. Manjka mu potrebne osebne avtoritete, zaupajo mu samo radikalni republikanci in pa socialisti, in gotovo že sedaj obžaluje, da se ni preje premislil. Kakor toraj razmere stoje, smemo biti pripravljeni na izredne dogodke v središču Francije.

Ključ za rešitev Dreyfusove afere? Izredno presenečenje bo podala razprava pri vojnem sodišču v Rennesu. S tem stavkom se pričinja zanimivo poročilo, ki je objavljeno včerajšnja »Reichswehr« iz Pariza o Dreyfusovi zadevi. Poročilo namreč pravi, da bo sedaj govoril tisti mož, ki je bil predsednik republike za časa, ko je bil

obsojen eskapitan Dreyfus, ki pa je dosedaj trdovratno molčal, akoravno je skoro gotovo, da je bil on kot predsednik o vsem najboljše poučen. Ta mož je Kazimir Perier, bivši predsednik francoske republike. Dosedaj je molčel prenašal napade in se je raje umaknil s političnega pozornišča. Sedaj je pa sklenil, da bo izpovedal pred vojnim sodiščem vse, karkoli mu je znano. Pokazalo se bo pred vsem, da je molčal doslej samo zato, da je preprečil razpor mej Francijo in Nemčijo. Izjavil bo potem, da je neka oficijelna oseba Nemčije, ki je občasno poštovana v najvišjih družabnih in vojaških krogih, da je torej ta oseba dalje časa bivala v Parizu in da ji je neki častnik francoskega generalnega štaba izročil vojaške dokumente. Pri prvem zaslišanju Kazimir Perier ni smel povedati, kdo je še zapleten v to umazano afero. Perier je tedaj tudi naročil vojnemu ministru Mercierju, naj strogo molči o vsej zadevi. Tudi ta bo sedaj govoril in tako je pričakovati dveh važnih, odločilnih izjav. Poročilo konečno naglašja, da je ta vest popolno resnična. Drugi, posebno židovski listi molče o tej zanimivosti.

Socijalistični izgređi v Rumuniji. V mestu Slatina so vprizorili predvčeršnjim socialisti in anarhisti izgrede, ki bodo zahtevali mnogo žrtv. Iz maščevanja, da je propadel pri ravno minulih volitvah, je izza zadnjih velikih nemirov dobro znani Bogdan Pitesti naščuval do 1500 ljudij, da so se oborožili in planili v imenovano mesto. Vsi opomini so bili zaman in vojaštvo je moralo streljati. Ranjenih je kajpada na obeh straneh zelo veliko oseb, mej temi precej zelo nevarno. Vlada je že zasledila vodjo upornikov in bo proti nemirnežem postopala z vso strogostjo.

Odstop karolinskih otokov. Španjska in tudi nemška vlada je predložila sedaj državnemu zboru načrt zakona glede odstopa karolinskih otokov nemški državi. Silvelova vlada nekako sledeče utemeljuje ta važni korak: Že prejšnja vlada je pripravila načrt, po katerem bi Španija odstopila Nemčiji Karoline s Palaoškimi otoki in Marijani izvemši otok Guam. To je potrebno z ozirom na breme, ki ga povzročajo ti otoki španski zakladnici, nadalje z ozirom na odgovornost in stroške, ki jih povzroča obramba tako oddaljenih posestev, in konečno pomanjkanje moralnih in trgovinsko-politiških interesov, kateremu nedostatku tudi z velikimi žrtvami ne bo mogoče od pomoči, in ravno ti razlogi so bili merodajni tudi za sedanjo vlado, da priporoča zbornici že davno pripravljeni načrt. Otoki toraj Španiji več škodijo nego koristijo in je tedaj mnogo bolje, da dobi Španija gotovih 25 milijonov pezeta, nego da bi morala poravnati vedne stroške za upravo teh otokov.

Bülow o samoški zadevi. V nemškem državnem zboru je pojasnil državni tajnik Bülow stališče, ki je zavzema Nemčija v tem vprašanju, ter nalogo mejnarodne pomirjevalne komisije, ki je 13. m. m. došla na otok Samoa in prevzela najvišjo oblast. Kmalu po dohodu komisije sta se ji predstavila oba pretendenta za kraljevsko čast, Tanu in Mataafa, ter obljubila, da se hočeta pokoriti poveljem komisije in izročiti orožje. Mataafa je že izročil svojih 1800 pušk in je nada, da ga v tem činu posnema tudi njegov nasprotnik Tanu, ker uživata pred komisijo oba popolno enakopravnost. Komisija se bo trudila, da popolno pomiri razburjene duhove. Najprej misli odpraviti kraljevsko čast. Nemčija ne bo delala zase nikake propagande, pač pa je voljna do skrajnosti braniti svoje pravice. Z drugimi besedami se to pač pravi, da bo Nemčija varovala vse, kar ji je sploh mogoče. Do večje oblasti Nemci ne morejo priti, ker niso sami sodniki nad samoškimi otoki.

Cerkveni letopis.

Vodilo otrokom Marijinim.

Spisal in založil Frančišek Bleiweis, prednik Marijine družbe v Škofji Loki 1899. Natisnila po privoljenju preč. knežjega in škof. ordinarijata ljubljanskega »Kat. Tiskarna«. v Ljubljani. — Srčno pozdravljen »Otrok Marijin« v novi obleki! Kedo bi se te ne razveselil na prvi pogled? Resnično na prvi pogled; zakaj prvo kar je spremenil v novi izdaji za prospeh Marijinih družb neutrudljivi častilec Marijin, je preizvrstno pogodil. Občna pravila mislim. Prej abstraktna, imajo zdaj konkretno obliko; prej teoretična, znanstvena, zato nekam mrtva, so zdaj praktična in polna živ-

ljenja. Razun občnih pravil je pa gosp. pisatelj v novem pravilniku prav vse izpustil. Resnično je bilo v prejšnji izdaji mnogo za naše razmere nepotrebnega. Zlasti različni službeniki v Marijini družbi, o katerih je prej govorilo drugo poglavje tretjega oddelka, so menda pri nas, posebno po deželi popolnoma odveč. Ali ker se zlasti v ženskih družbah neredko razodeva neredno hrepenenje po raznovrstnih šaržah, zato je g. pisatelj dvakrat modro storil, da je zdaj to poglavje izpustil: nepotrebno je, vrhu tega pa se po častnih službah hrepenenče družabnice, zlasti, če še o različnih drugih službenikih bero, hitro utegnejo povpraševati: »Zakaj pa pri nas ni tako?« Ni pa nam tako vseč, da je g. pisatelj izpustil prav vse o predstojništvu. Če že ne govori o načinu volitve, naj bi bil, kar se volitve tiče, omenil vsaj to: 1. da sme biti isti vodnik (ista vodnica) trikrat zaporedoma izvoljen; včasih je to potrebno, in vendar, če se zgodi, se utegne zdeti nepravilno tistim, kateri bi že sami radi prišli na vrsto za to častno službo; 2. da ima predstojništvo pravico in dolžnost, določiti tri ude, izmed katerih družba izvoli vodnika (vodnico); tudi to je potrebno, ker sicer se lahko zlasti v ženskih družbah vrši volitev vse vprek, tako da ne dobi zlepa katera absolutne večine. Res se sicer prednik za se lahko poduči o tem iz drugih knjig, ki razpravljajo o Marijinih družbah, posebej o tem, kako jih treba voditi; ali dobro je, če so ta določila v družbeni knjižici sami, ker se tako prednik lažje na nje sklicuje in s tem odvrne vsak sum nepravilnosti. Prav bi bil tudi storil gosp. pisatelj, ko bi bil pravila predstojništva morda nekoliko okrajšano pridržal. Dobro je za predstojništvo in za navadne ude, če jih včasih prebero; zlasti dobro stori to vodnici, če vidi črno na belem, da je dolžnost pomočnic, opozarjati jo na njene napake. To jo ohrani ponižno in stori krotko, kedar druge svari. Peti oddelek prejšnje izdaje, ki obravnava o tem, kedo se izključi iz Marijine družbe, je gosp. pisatelj izpustil, najbrže misleč, da so ga povsod sprejeli v posebna pravila. Sprejeli ga bodo pač gotovo poslej, ko ga ne bodo imeli v splošnem pravilniku — zakaj potreben je —, niso pa še povsod tega storili doslej.

V novi izdaji obrednika je g. pisatelj izpustil »vsakdanje družbene molitve«, dodal pa nekaj pesmic. Dobro. Posebno pa nam je nekaj vseč: lavretanske litanije je vsprejel v obliki, v kakoršni jih sploh molimo. V prejšnji izdaji je bilo v tem oziru nekaj novotarij. Ali ne le da se mej ljudstvom kaki novi izrazi kar ne morejo udomačiti, tudi sploh ne vemo, zakaj bi pisali n. pr. »stolp Davidov« namesto »turn kralja Davida«. David je bil kralj, in stolp je turn. Če Nemci govore in pišejo »Thurm«, zakaj ne bi mi smeli pisati »turn«, ko naše ljudstvo tako govori, in ko je »turn« očitno ravno tako malo nemščizma kakor »Thurm« pristno nemška beseda.

Na enem mestu bi želeli v molitveniku, ki je pa izšel popolnoma nespremenjen, malo spremembe: kako se namreč opravlja izpoved. Zaradi edinosti bi bilo gotovo dobro, ko bi prav vsi novi molitveniki vsprejeli na t a n e n o način, ki ga ima novi katekizem.

Te naše želje pač ne bodo prav nič zmanjšale cene novega »Vodila«, ki je velika; ali kaj majhna je cena, za katero ga dobiš. »Vodilo za otroke« samo (prej »Otrok Marijin«, pravilnik z obrednikom) stane namreč kaj lično v platno vezano le 30 kr., skupno z molitvenikom »Najboljša mati« pa: v šagrinu z zlato obrezo 1 gl., v ponarejenem usnju z rudečo obrezo 80 kr., v platnu z rudečo obrezo 65 kr., po pošti 5 kr. več. Če kdo posebej naroči, tudi v najelegantnejši vezavi vse dobi.

J. M.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. junija.

(Kardinal dr. Missia) se je danes peljal na Dunaj. — Na ljubljanskem kolodvoru je izstopil, ker je opazil več duhovnov, ki so se pripeljali z gorenskimi vlakom. Kardinal je videti prav zdrav in krepak.

(Imenovanja.) Dež. sodišča svetnik gosp. Al. Gregorin je iz Krškega premeščen v Celje;

okr. sodnik v Metliki g. Emil Rizzoli je imenovan svetnikom pri okrožnem sodišču v Rudolfem, dalje so imenovani pristavi g. I. Pogačnik v Kranju okr. sodnikom v Krškem, gosp. I. Summer v Metliki okr. sodnikom ravnotam, gosp. dr. I. Toplak v Ptujju sodnim tajnikom v Ljubljani.

(Sklep šolskega leta) na ljubljanskih ljudskih šolah, na realki in na nižji gimnaziji bo 15. julija, na višji gimnaziji 7., na učiteljski in z njim združeni vadnici pa že 4. julija. Zrelostne preskušnje trajajo na učiteljski pripravnici od 5. do 14. julija, na višji realki od 30. junija do 4. julija, na višji gimnaziji pa od 8. do 22. julija.

(»Slovenska Matica«) je imela včeraj popoldne ob 5. uri v mestni dvorani izredni občni zbor. Na dnevnem redu je bil razgovor o odborovem nasvetu, da se proda društvena hiša na Kongresnem trgu. Predsednik Fr. Levec ob 1/6. uri konstatuje sklepčnost in otvori razgovor. Matični blagajnik dr. Staré poroča, da je »Slovenska Matica« l. 1879 kupila od bivše »Slovenije« sedanjo hišo za 28.000 gl. ter plačala odstopno pristojbino v znesku 1069 gl. Hiša je torej stala 29.069 gl. V zadnjih enajstih letih je imela hiša dohodkov 27.070 gl. 85 kr., stroškov 19.015 gl. 63 kr., torej čistega dohodka 8055 gl. 22 kr., ali na leto povprek 732 gl. 30 kr. K temu treba prišteti še 240 gl. za Matične prostore, torej znaša povprečni letni čisti dohodek 972 gl. in se hiša obrestuje le po 3,3%. Ko bi se pa hiša prodala in izkupilo naložilo v obligacijah, imela bi Matica na leto okoli 250 gl. več dohodkov. Z ozirom na to poročevalec predlaga: 1. Ker je oskrbovanje težavno in bodo pri hiši potrebne večje poprave, naj se hiša proda, toda ne pod 30.000 gl. 2. Polovico prepisne pristojbine prevzame Matica. 3. Kupec takoj izplača polovico kupnine, drugo obrestuje; on tudi prevzame v račun državno posojilo v znesku 2000 gl. Ako bi država ves ta dolg ali nekaj tega dolga odpustila, dobi kupec polovico. 4. Ako pa se hiša ne proda, pooblašča se odbor Matice, da sme do 3000 gl. porabiti za popravo hiše. O teh predlogih je bil daljši razgovor. Dr. Tavčar meni, da sedaj pač ni ugoden čas za prodajo hiše. Vprašanje tudi nastane, ali bode Matica na boljšem, če hišo proda. Za svoje prostore zaračunava le 240 gl., ako bode morala drugod iskati stanovanja, plačevala bode 400 do 500 gl. Sploh je to vprašanje prenačljeno; odbor naj bi to stvar spravil na dnevni red rednega občnega zbora. Proti prodaji hiše govore dalje I. Prosenc, A. Trstenjak, Plantan in Poljanec, Grasselli pa nasproti dr. Tavčarju zagovarja odbor, češ, da ta ni imel nobenih prikritih namenov s svojim nasvetom glede prodaje. Konečno msgr. Zupan predlaga, naj se o tem vprašanju preide na dnevni red, ker nikakor ni umestno, da bi Matica prodala svojo hišo na tako odličnem kraju mesta. Za ta predlog je glasovalo 18 navzočih članov in ni dobil večine. Na vrsto pride odborov predlog, naj se hiša proda. Župan Hribar govori proti predlogu in nasvetuje, naj se odboru naroča, da to vprašanje natančno preudari ter dene na dnevni red prihodnjega rednega občnega zbora »Slov. Matice«. Ta predlog je obveljal z 31 glasovi. S tem je bilo zborovanje končano.

(Poskuševališča na barju.) Poljedelsko ministerstvo bo ustanovilo letos, kot smo že omenili, na barju več poskuševališč, na katerih se bodo vršili poskusi glede obdelovanja, glede semen, gnojil itd. Prvo se ustanovi na obč. svetu poleg šole, potem na posestvu brezovškega župana Kušarja blizu nove postaje Log, potem pa pri Škofelji in Studencu. Nadzoroval jih bo ravnatelj kemiškega poskuševališča dr. Kramer. Nadzornik Koppens je po naročilu ministrovem že v maju pregledal ljubljansko barje ter v spremstvu dr. Kramerja ukrenil vse potrebno glede nameravnih poskuševališč.

(Liberalna inkvizicija.) »Narod« se jezi, ker bo iz Šmartna pod Šmarno goro prestavljen ondotni učitelj Rojina, češ da zato, ker slučajno ni v milosti pri ondotnem župniku. — Potem pa »Narod« kriči o inkviziciji, napada poročevalca v dež. šolskem svetu svetnika Merka, dokazuje, da je 99% prebivalstva zavzeto za tega učitelja, da toraj ni, da bi ga prestavili. Do tu bilo bi še vse prav, ko bi »Narod« res hotel stati na stališču

branitelja učiteljstva. — Toda v isti sapi se spozabi in se pokaže najgršega strankarja, ko piše, »n. pr. v Dobropoljah vidimo, da je ondotnemu učitelju Jakliču konsumno društvo vse, a živa duša se za to ne zmeni.« — Torej le liberalen učitelj je, ki najde pri »Narodu« zagovornika, ako pa ne brenka kak učitelj na to struno, ga pa »Slovenski Narod« takoj ovaja in laže, kajti znano mu mora vendar biti, da je bil gospod učitelj Jaklič že dvakrat začasno poklican na drugo mesto in da uprav sedaj poučuje v Dolenji vasi. Greni se mu torej življenje kolikor se more, seveda ubiti naravnost ga ne morejo kakor muho, kar bi bilo »Narodu« najbrže najbolj po godu, dasi ima tudi on 99% prebivalstva na svoji strani. To pa »Narodu« ni zadosti, ker zopet denuncira z lažmi učitelja v isti sapi, ko piše za svobodo učiteljstva. »Narodu« toraj ni nič za učiteljstvo, njemu je le za liberalizem in v ta namen se je zopet dejanjski poslužil — inkvizicije.

(Zdravniška zbornica kranjska) javlja, da se strinja z sedanjo regulacijo zdravniških služb pri okrajni bolniški blagajni ljubljanski, ter se bode drage volje odzvala vabilu omenjene blagajne, sodelovati pri sestavi službene pragmatike za blagajniške zdravnike.

(Ogenj) je vpepelil 19. t. m. zvečer kozolec in pod posestnika Fran Škrjanca iz Rodic pri Domžalah. Zažgal je njegov 6 letni sin z žveplenkami. Škodo cenijo na 1850 gl., zavarovan pa je bil gospodar za 800 gl.

(Birmovanje v Črnem Vrhu.) Dan 19. junija bil je za Črni Vrh dan veselja. Imeli smo birmovanje. Presvetli knez in škof je prišel že v nedeljo ob 4. uri v Črni Vrh. Občinski odbor se je peljal naproti. Pri slavlolu pred vasjo je pozdravila višega pastirja šolska mladina in zastopništvo gasilnega društva. Pri slavlolu pred cerkvijo čakala je zbrana družba Marijina. Cerkev in obližje cerkve je bilo za prihod lepo ozaljšano. Nebroj vitkih mlajev z dolgimi zastavami na vrhu so postavile krepke mladeniške roke visokemu gostu na čast. Škof je obiskal šolo, kjer je mladina čvrsto odgovarjala, počastil je tudi z lepim govorom Marijino družbo, ki je izmed najstarejših na Notranjskem. Vreme je nekoliko nagajalo. Vendar se je zbralo obilo vernega ljudstva pozdravit svojega višega pastirja. Še več ljudstva bilo je prihodnji dan. Cerkev je bila pri sv. maši in med pridigo natlačena. Birmancev je bilo nad 200.

(Rudeč klobuk kardinalov.) »Narodu« je zopern rudeč klobuk, katerega dobi kardinal dr. Missia. Cel članek je posvetil rudečemu klobuku. Ako pa »Narod« misli, da bomo na take budalosti, kakor jih v tem članku razpravlja, odgovarjali, se jako moti, kajti kaj pa hoče recimo Malovrh z — rudečim klobukom?

(Z Nabrežine): 15. junija so novi starešine izvolili za župana Antona Caharijo, za podžupane pa Janeza Caharijo, Antona Kosmino in Franca Grudena. Kdor je poznal ude prejšnjega občinskega zastopa, mora priznati, da se je izvršil v Nabrežini korenit prevrat pri volitvi v starešinstvo pred par meseci in sedaj pri volitvi župana in podžupanov. Poprej je sedela za občinsko mizo in ukazovala nabrežinska gospoda, sedaj so v starešinstvu večinoma možje iz kmečkega stanu. Poprej je županil krčmar, sedaj bo županil kmet. Prevrat je moral priti, ker prejšnjo dobo je bilo na Nabrežini nedopovedljivo gibanje. Ker nabrežinski godci radi svirajo, in Nabrežinci z okoličani vred radi plešejo, so se dovoljevale in prirejale veselice s plesom in javni plesi sedaj pod jedno sedaj pod drugo pretvezo. Skoraj ni minula nedelja, da se na Nabrežini ni godlo, plesalo, pilo, pelo, ponočevalo in zapravljalo in še v ponedeljek in torek po nedelji niso veseljaki nič delali. Zdi se, da so minuli ti »lepi« časi. Kmečka stranka je to gonjo od strani opazovala in obsojala, ter je med poteklo dobo napovedovala staremu starešinstvu in županstvu — tombolo. Pretila — izvršila. Tedaj novega župana imamo, župana — kmeta. Upamo, da župan, kateremu nič ne hasne razsipni in potratni ples, kateri je bil bojda že prej nasprotnik plesu, bo ostal nasprotnik plesu in da bo plese, ako ne iztrebil, vsaj omejil. Novo starešinstvo in novo županstvo že imamo. Nadejamo se pa tudi

v kratkem novega dušnega pastirja. Govori se namreč, da pojde pred. g. kurat Marušić v stalni pokoj koncem tega meseca. Služboval je pri nas nad 40 let. Kdo mu bo zameril, ako si želi počitka? Mlado in čilo moč pa čakajo med nami dela polne ruke, a strašiti se ga jej ne bo treba, ker občinski zastop — tako upamo — jej bo v oporo, ne pa v oviro in spodtiko. Tedaj lepša doba se nam obeta v versko-nravnem pa tudi gospodarskem oziru. Živela! L. + 25.

(Ali smo v Prusiji?) Poroča se nam, da je tudi novomeško okrajno glavarstvo razposlalo le nemške pozive za pogorelce v Bukovini.

(Na graškem vseučilišču) je za prihodnje šolsko leto rektorjem izvoljen dr. E. Richter. Profesor cerkvenega prava dr. vitez Scherer je poklican na Dunaj na mesto dr. Lavrina.

(Stara pesem.) V Gradcu je bil nedavno obsojen vodja socialistov Schreithofer na šest mesecev v ječo, ker je izneveril društvene denarje.

(Na zagrebškem vseučilišču) je bil za bodoče šolsko leto imenovan rektorjem dr. Milivoj Šrepel; za dekane so izbrani dr. Bujanović, dr. Čupović in dr. Heinz.

(Na Reki) so minulo leto osnovali trgovski tečaj za dekleta. Obvezni predmeti so: knjigovodstvo, trgovsko računstvo, menično poslovanje itd. Te dni so učenke delale izpite. Od 33 učenk je bilo izprašanih 29, od teh jih je 10 naredilo izpite z odliko.

* * *

(Obstrukcija v italijanski zbornici.) Od 1. t. m. že levičarji, v prvi vrsti socialisti, vzdržujejo obstrukcijo, s katero hočejo preprečiti zakon proti nemirom, kakoršni so bili minolo leto v Italiji. Minoli torek je znani de Felice govoril 4½ ure, poslanec Ferri v sredo celo 5½ ure. Seveda govorniki pripovedujejo razne stvari, ki dražijo potrpežljivost predsednika. Tako je posl. Del Balzo govoril že celo uro, nato pa vzklikne: »Sedaj preidem na Aristotela!« — Predsednik: »To ste predaleč zašli.« — Del Balzo: »Temu ugovarjam, kajti Aristotel je bil mož, od katerega bi se tudi predsednik moral učiti.« Na to govornik preide na Aspazijo, Kleopatro, Odiseja, Homera in pozneje na Šparto ter reče: »Ker smo ravno v Šparti, hočemo se tukaj nekoliko dalje pomuditi.« — Predsednik: »Vi počenjate napad na dostojanstvo zbornice.« — Del Balzo: »Rad verujem, da vam je ta razprava neljuba, toda verujte, da bi jaz tudi rajši kaj drugega delal. A da vam ustrezem, zapustim Šparto ter si kupim karto do starega Rima.« — Predsednik nevoljen: »Preskočite, prosim vas, na novejšo zgodovino.« — Del Balzo: »Počasi, gospod predsednik, tudi ta pride na vrsto. Vse ob svojem času!« — Predsednik: »Priznati morate, da na tak način govoriti ni dovoljeno.« — Del Balzo: »Zakaj?« — Predsednik: »To je vsakemu jasno, in gotovo tudi vam. Preidite že na novo dobo.« — Del Balzo: »Dobro, navesti hočem Macchiavellija.« — Predsednik: »Tega ne dovolim, to so že znane stvari, katere čivkajo vrabci na strehah.« — Del Balzo: »Tem bolje, potem me vsaj lahko zavrnete, ako se zmotim« itd.

(Pravljica.) Vsi narodi so se zbrali sredi zemlje, da si porazdele njene darove. Hoteli so odločiti darove z žrebom, toda Jugoslovani so ugovarjali, češ, da naj si vsak narod zbere, kar želi: Italijani so izbrali modrost, Angleži morje, Francozi novce in vojsko, Rusi novce in rude itd. Ko pridejo na vrsto Jugoslovani, niso še bili odločeni in prosijo časa, da razmišljajo. Drugi so pobrali, a Jugoslovani praznih rok ostali, in še danes razmišljajo ter se pripravajo...

(Obdačenje socijalno-demokratskih agitatorjev.) Iz Erfurta se poroča, da ondi davčna oblastva zahtevajo od socijalno-demokratskih agitatorjev, naj napovedo tudi svoje dohodke, katere imajo od agitacij za socijalno-demokratsko stranko.

(Koliko pokaže na Francoskem) Uradni drž. računi za l. 1898 kažejo, da so v tem letu prodali na Francoskem tobaka in smodk za 405,098.813 frankov. Na vsacega prebivavca pride 989 gramov v vrednosti 10½ frankov. — Toda zaradi tega si Francozi ne belijo glave, marveč se drže pregovora: *Je ne connais pas d'ennui, qu'un bon cigare ne dissipe, vsak dolgčas preženo — dobra smodka.*

(Svobodna cerkev in napredek šolstva.) V Belgiji ima katoliška cerkev popolno svobodo, zato se je katoliško šolstvo lepo razvilo. Po najnovejši statistiki je na državnih in mestnih srednjih šolah bilo 6161 učencev, a na cerkvenih šolah 17.851 učencev, in sicer na škofovskih gimnazijah 9699 učencev, na jezuitskih 5538 in na ostalih redovniških 2614. Tako je v deželi, kjer vlada največja svoboda!

(Psi — stražniki artilerije.) Velike zahteve se res stavijo na psa, da pokaže človeku svojo zvestobo. Porabijo ga ljudje skoro za vse svoje potrebe; sedaj ga kličejo tudi k vojakom, ne le da pri godbi vozi boben, marveč potrdili so ga za stražnika artilerije. Po strašni katastrofi v Toulonu, kjer je šla v zrak vojaška smodnišnica, so se zmislili na to, da bi bili psi dobri stražniki za take smodnišnice, in vojno ministerstvo v kratkem izda o tem potrebne ukaze. »L'Univers« pristavlja, da bomo zdaj pričakovali pasjih imenovanj v uradnem listu.

(Grob Leonidov.) Atenski listi poročajo, da so zasledili grob slavnega junaka Leonide, ki je s 300 Špartanci branil Termopile proti Perzanom. Mej zadnjo turško-grško vojsko so namreč vojaki kopali rove v Termopilah ter našli na grobu, v katerem je bilo mnogo človeških kostij, starega orožja itd. Ravnatelj muzeja v Lamiji je grob točno pregledal ter trdi, da je to grob Leonidov.

(Kolesarsko mesto) je gotovo Buffalo v Ameriki. Vsaki osmi človek v mestu ima kolo, ob lepih dneh drži po ulicah gotovo do 50.000 koles. V mestu je 180 tovarn za kolesa in okolu 100 prodajalnic, ki prodajajo samo bicikle.

(Pred sodnikom) »Ali ste res govorili, da vam je Jernač mošnjiček z denarjem ukradel?« — »Tega jaz nisem nikdar rekel! Trdil sem le, da bi bil jaz mošnjiček z denarjem našel, ko bi ga Jernač z menoj ne bil iskal.«

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je uposlala te dni ženska podružnica »za Ruše in okolico« 100 gl. z besedilom: da je to dar narodnih žen in deklet, prebivajočih v znožju zelenega Pohorja. Naj ta dar najmlajše naše podružnice z zelenih — torej upabudnih pohorskih višav in nižav bode v bodrilo vsemu Slovenstvu na okrog. Slovenci, vztrajajmo!

(Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah, Trst.) Naše pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah slavilo bode v nedeljo dne 9. julija 1899 svojo desetletnico in blagoslovljenje svoje krasne trobojne zastave. Ker so pevska društva velikega pomena ne le za glasbo in petje, ampak toliko več za probujanje narodne zavesti in obstanek naše narodnosti posebno tu ob Adriji, žeteti bi bilo, da se ta slavnost desetletnice in blagoslovljenja društvene zastave vrši kolikor mogoče sijajno, iz katere bi naj na slovesen način izveneli združeni akordi bratske vzajemnosti in slovanskega bratoljubja. Slavna društva najuljudneje vabimo, da se ista blagovolijo udeležiti te slavnosti korporativno z zastavo ali pa po odposlancih, da tako s svojo udeležbo čim bolj povzdignejo sijaj iste. Glavni vsposed, katerega posameznosti se objavi svoječasno, je sledeči: a) Zjutraj sveta maša in po tej blagoslovljenje zastave; b) Opoldne banke; c) Popoldne koncert in svobodna zabava. — Vseled velike nerednosti in zmešnjave, ki bi nastajala med koncertom na dasiravno obširnem ali za ta dan gotovo pretesnem vrtu »Narod. doma« z nastopanjem posameznih pevskih društev na oder, določili smo, da bo na istem nastopalo le naše pevsko društvo »Adrija«, le poslednjo pevsko točko, t. j. F. S. Vilharjevo »Hrvatska davorija« peli bodo vsi zbori z spremljevanjem glasbe. Prosim torej: Bratska društva, ki določijo, da se hočejo udeležiti te slavnosti, naj nam blagovolijo to naznaniti vsaj do prihodnjega torka, to je dne 27. junija t. l., katerim pripravimo in določimo potrebno in poskrbimo po naročilu žebelj, da ga zabijejo v zastavini drog. Od čistega dohodka koncerta, po odbitku stroškov za slavnost, je namenjena polovica za dijaško ustanovo, a druga polovica v korist društvu »Adrija«. Natančnejša pojasnila na posamezne želje in vprašanja daje in rado-voljno odgovarja podpisani slavnostni odbor. — Želeč prijaznega odziva in kar najčastnejšega obiska, beležimo se in kličemo z bratsko-pevskim in slovanskim pozdravom vsem: Na zdar! — Barkovlje-Trst, dne 18. junija 1899. — Za slavnostni odbor: Hraber Ražem, častni predsednik. — Dragotin Pertot, predsednik. — Josip Pertot, podpredsednik. — Josip Sulčič, tajnik. — Drago Pertot, blagajnik.

Gospodarske stvari.

Zakupni razglas.

Zaradi zagotovljenja predmetov: sena, slame, drv, premoga, koaksa, potem deloma kruha in ovsu za leto 1899/1900 se bodo vršile zakupne obravnave na oskrbovalnih postajah: Gradec 11., Maribor 4., Ljubljana 6., Celovec 20., Trst 25., Gorica 26., Pulj 14. julija 1899. — Ponudbe imajo dospeti ob teh obravnavnih dnevih dotičnim vojaškim oskrbovalnim magacinom najkasneje do 10. ure dopoldne. Natančnejši pogoji se lahko pregledajo pri omenjenih oskrbovalnih magacinih.

Zakupni razglas, obsegajoč podatke glede množine predmetov, katere je dobaviti, splošni in specijalni pogoji in ponudbeni formular se lahko upogleda v pisarni trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani.

Gospodarske novice iz Istre.

Dne 15. maja t. l. je imela okrajna gospodarska zadruga v Buzetu svoj občni zbor, na katerem se je pokazalo, kako blagonosno deluje zadruga v prid tamošnjega kmeta. Zadruga je bila ustanovljena leta 1888, obstoji toraj že 11 let. V početku je imela samo 21 udov, a danes jih ima že 197 in do konca leta jih bode gotovo že 200. Glavna naloga zadruga je trtoreja in zadruga skrbi, da zatre po eni strani trtno uš, filoksero, ki se je jela pojavljati v tem delu Istre, po drugi strani pa, da skrbi za boljši uspeh na vinstvu svojim članom kmetovalcem.

Zadruga je vzela v zakup zemljišče, na katerem si je zasadila matičnjak za vzgojo ameriškanskih trt za podlago. Da bi zamogla v tem pogledu vršiti svojo nalogo v polnem obsegu, je stavila na vlado prošnjo za podporo in vlada je dovolila podpore 1000 gld. Nadalje je dala za drugi letos brezplačno 2000 kg žvepla proti oidium-plesnobi in 800 kg modre galice proti strupeni rosi. Mnogo pa si nakupijo člani sami svojih zadrugnih potrebščin, n. pr. škropilnice proti peronospori in mehove proti plesnobi. Tudi umetno gnojilo so jeli že uvajati zadrugniki na svojem zemljišču.

Vlada je darovala zadrugi tudi 15.000 trt za podlago iz svojih ameriških matičnjakov, toda večina trt je bila popolnoma nerabna. Omeniti je pa pri tem, da se v tem pogledu od strani tržaškega namestništva mnogo greši tako proti tržaškim kakor tudi istrskim vinogradnikom. Vlada dobi iz svojih matičnjakov na Štajerskem pri Ptujju ameriškanske trte še po zimi. Za te trte si najame v Trstu magazin, kjer se imajo trte razvrstiti po imenu in vrsti. Za tako delo, ker je silno zamudno, bi bilo treba najmanj deset do dvajset ljudi, da bi slo hitro izpod rok, ker je treba pomisliti, da primorski vinogradniki rabijo trte za posaditev mnogo bolj zgodaj, kakor v severnejih deželah. Za ta dela pa bi tudi trebalo domačih ljudi, ki so izurjeni v trtoreji. Toda kaj stori tržaško namestništvo?

Vzame si par slabotnih Furlanov, ki mikastijo trte dva, tri mesece, predno so razvrstene, in v tem poteče čas, ki je nujen za sajenje trt. Trte se v tem dolgem ležanju v magazinu posušé in pokvarijo in vlada je izmetala ogromne svote za te trte, ne da bi se dosegel ž njimi dovoljen uspeh.

Zadruga si nadalje prizadeva, da si zboljšajo njeni člani živinorejo, a ker jej vlada pošilja slabe plemene bike, bode morala gledati, da si drugače pomaga. Na tem občnem zboru se je položil tudi temelj zavarovalnici za živino, in sicer prvi v Istri po načinu zavarovalnic, katere ustanavlja tržaška slovenska kmetijska družba.

Zadruga v Buzetu ima na čelu vrle može, ki se neumorno trudijo za blagor svojega kmeta Istrana, taka moža sta zadrugni predsednik Jakob Draščić in blagajnik deželni poslanec dr. M. Trinajstić, odvetnik v Buzetu, kateri poslednji je posebno skrben za blagor svojih rojakov v Istri.

Vidi se toraj, da slovanski kmet v Istri noče propasti, kar mu žele njega smrtni sovražniki, malikovalci beneškega leva, marveč da se ob rameni svojih dobrotnikov voditeljev hoče dvigniti gospodarski in seveda tudi narodno. Bog povrni stotero ljubav in trud voditeljem, narod naš pa ohrani kakor svoje verno ljudstvo v blagostanju, kakoršnega to dobro ljudstvo po vsej pravici zasluži.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 22. junija. Izšla je knjižica: „Poljaki in poljski klub v državnem zboru“, ki dokazuje, da treba Poljakom razrušiti sedanje večino, ker le potem je upati bolj vreden državnih razmer. Knjižica je naperjena vzlasti proti vodstvu Mladočehov v desnici in splošno sodijo, da jo je spisal poslanec Rutovski, ki vedno tišči na zvezo Poljakov z levico.

Dunaj, 22. junija. Za v nedeljo napovedujejo soc. demokrati velike demonstracije proti preosnovi volilnega reda. Pravijo, da se jim pridružijo tudi liberalci, katerih zunanje znamenje pri udeležbi bo cilindar.

Cernovice, 22. junija. Rumunski dež. in državni poslanci so se sešli v posvet; manjšina poslancev je za to, da izstopijo rumunski poslanci iz državnozbornske večine, posebno sta to stališče zagovarjala poslanca dr. Popovići in Flondor.

Budimpešta, 22. junija. Razprava o nagodbenih predlogih se bo precej zavlekla, tako da do srede julija ne bo nagodba potrjena.

Pariz, 22. junija. Bourgeois se je včeraj posvetoval z raznimi somišljeniki o sestavi novega kabineta, toda je kmalu uvidel, da mu ne zaupajo dovolj. Potem se je podal v Elysée, kjer je Loubetu najprej poročal o splošnem položaju in sestavi nove vlade. — Rekel je, da položaj ni tako kritičen, kakor ga slikajo gotovi listi, in da zunanji svet ne sodi tako pesimistiški dogodkov v Franciji. Naloga konference v Haagu se mu zdi ena najlepših. Konferenca bo imela za Francijo in človekoljubje lepih uspehov. On je z dušo in telom vnet za to delo in upa, da njegov trud ne bo zaman. Zelo bi pa bil užaljen, ko bi moral odreči se temu plemenitemu poslanstvu. On je vodja samo ene stranke, ki pa dosedaj sama ne more prevzeti državnih poslov. Naloga nove vlade mora obstati posebno v tem, da pripori ugled pravosodju pred vsem svetom in ohrani disciplino v armadi. Za to pa morajo zadostovati individualni koraki. — Potem je Bourgeois pojasnil, da ne more izvršiti dane mu naloge, in svetoval Loubetu, naj se iznova obrne na Waldeck-Rousseau-a, ki naj se pogaja in dogovarja na čisto novi podlagi.

Pariz, 22. junija. S sestavo ministerstva je iznova poverjen Waldeck - Rousseau.

Pariz, 22. junija. Zbornica je vkljub živahnemu ugovoru skrajne leve s 382 proti 175 glasovom vsprejela predlog, da se zasedanje preloži še do prihodnjega ponedeljka.

Rim, 22. junija. Zbornica je pričela včeraj razpravo o načrtu za izpremembo poslovnega reda. Socijalistični poslanci so zahtevali, da se razprava ali sploh odloži, ali pa obravnava ta zadeva vselej samo po eno uro. Vršila so se o teh predlogih imenska glasovanja in so bili odklonjeni z 225 proti 30 glasovom.

London, 22. junija. Listi napovedujejo nevarnost vojske, ki preti navstati mej Anglijo in Transvaalom. „Daily Telegr.“ ve poročati, da bo za poveljnika angleške vojne odbran general Redver-Buller.

Dobro domače zdravilo. Izmed domačih sredstev, ki se kot bolečine olajšujejo rabi ob prehlajenji itd., je prvo Liniment. Capsici comp., katero napravi lekarna Richterjeva v Pragi. Cena je nizka: 40 kr., 70 kr., 1 gld. steklenica, katerih vsaka je spoznati po znanem rdečem sidru.

Gospodarska organizacija.

Cena žitu na dunajski borzi
dné 21. junija 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za mesec junij	gl. 10—	do gl. 10:10
» » jesen	9:55	» » 9:57
Rž » mesec junij	7:90	» » 7:95
» » jesen	7:79	» » 7:81
Turšica » mesec junij	—	» » —
» » » julij-avg. » » » » »	4:94	» » 4:96
» » » sept.-okt. » » » » »	5:15	» » 5:16
Oves » » junij	—	» » —
» » » jesen	6:16	» » 6:18

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 8062 m. , srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
21	9. zvečer	729.1	17.8	sl. zah.	oblačno	
22	7. jutraj	727.0	18.6	sr. zah.	sk. oblač.	1.2
	2. popol.	727.3	22.6	sr. zah.	del. jasno	

Srednja včerašnja temperatura 18.4°, normale: 18.4°.

Tržne cene v Ljubljani

dné 21. junija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	9 20	Špeh povojen, kgr.	70
Rež, „ „	8 —	Surovo maslo, „ „	90
Ječmen, „ „	7 —	Jajce, jedno	2
Oves, „ „	6 50	Mleko, liter	7
Ajda, „ „	8 50	Goveje meso, kgr.	60
Proso, „ „	9 —	Telečje „ „	64
Koruz, „ „	5 60	Švinjsko „ „	75
Krompir, „ „	3 20	Koštrunovo „ „	40
Leča, hkl. „ „	12 —	Piščanec „ „	50
Grah, „ „	12 —	Golob „ „	18
Fizol, m. stot. „ „	10 —	Seno, m. stot. „ „	—
Maslo, kgr. „ „	1 —	Slama, „ „	—
Mast, „ „	70	Drva trda, 4 kub. m.	6 40
Špeh svež, „ „	64	„ mehka, 4 „ „	4 60

Dobro urejeno

žagarsko podjetje

z **dvojnimi tečajem**, z okroglo in podolžno žago in dovolj krepko vodno silo, z obsežnim prostorom in zraven pripadajočim stanovanjem, hlevom, šupo in shrambo, **se dá v najem** za kakih 15 let.

Tudi se ob **jednem odda**

mlin na pet tečajev.

Več pové **Ivan Buggenig**, Cesta na Rudolfovo železnico št. 11 v Ljubljani. 560 3-1

Vidrova ržena kava,

nad vse čist izdelek, je kot pridevek k pravi kavi jako zdrava in izvrstna pijača.

Po mestih napredaj pol kilograma za **24 kr.** — Kjer v prodajnicah ni dobiti, naj se blagovoli naravnost naročiti 5 kgr. za **2 gld 25 kr.** franko na vse pošte. 104 10-7

Tovarna za rženo kavo v Pragi-Lieben.

Največjo zalogo
najrazličnejših razglednic

ima **A. TURK**, trgovina s pisalnimi in risalnimi potrebščinami v Ljubljani, na Dunajski cesti. — **Razprodajalcem dá znaten popust.** Vsprejema naročila v izvrševanje ličnih razglednic v raznih poljubnih bojah.

Primerno darilo otrokom ob raznih prilikah!

Pomladni Glasi

posvečeni

slovenski mladini.

9. zvezek. — S štirimi slikami.

Uredil in založil

Anton Ratajec.

V Ljubljani. 1899. — Tiskala Katol. Tiskarna.

Cena brošuram à 30 kr., v pol platno vezanim à 40 kr., v celo platno vezanim à 55 kr.

Dobivajo se v **semenišču, Katol. Bukvarni, Ničmanu, Gientiniju, Schwentnerju** in pri **Krajcu** v Novem Mestu.

Dobé se tudi stari letniki razen I. in II.

Primerno darilo otrokom ob raznih prilikah!

Prodajalnica katol. tiskovnega društva

prej **H. Ničman**

v **Ljubljani, Kopitarjeve ulice 2**

priporoča svojo bogato zalogo **molitvenikov**, mnogovrstnih **podob** in raznih drugih **devocionalij**, zlasti:

Rožne vence, navadne, po pet oddelov, na niti dvanajstERICA 25 kr. do 1 gld. 40 kr.; na žici dvanajstERICA 45 kr. do 3 gld.; iz bisernice jeden 35 kr. do 2 gld.; iz bisernice na srebrni žici in s križcem bisernim ali srebrnim jeden 1 gld. 70 kr. do 3 gld.; iz aluminija po 65 kr. kos.

Rožne vence Naše ljube Gospe, dvanajstERICA 60 kr. do 1 gld.; **rožne vence Zalostne M. božje**, dvanajstERICA 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 40 kr.; **rožne vence za duše v vlačah**, dvanajstERICA 1 gld. ali 1 gld. 10 kr.

Svetinjske, raznovrstne, manjše in večje, dvanajstERICA 70 kr., 1 gld. 20 kr. do 3 gld. 60 kr.

Svetinje za „Marijine družbe“, velike, iz aluminija, s slovenskim napisom, jedna 12 kr., sto skupaj 10 gld.

Srebrne svetinjske »Brezmadežnega Spoč.« in »presv. R. Telesa« po 45 kr. jedna in višje.

Praki Jezusčki, v malih puščah, po 10 kr., več skupa, ceneje.

Križci za rožne vence, dvanajst 25 kr. do 1 gld. 20 kr., iz niklja jeden 7 kr. do 70 kr.

Križi razne velikosti in kakovosti s stojalom ali za na steno od 75 kr. jeden do 20 gld.

Podobice za I. sv. Obhajilo, sto skupaj 2 gld. 50 kr., s čipkami 3 gld. 80 kr.; večje za okvir, sto 6 gld. in 12 gld.

Spomin sv. misijona, sto podob skupaj 85 kr.

Litanije presv. Srca Jezusovega, slovenske, nemške, latinske, sto skupaj 80 kr.

td. itd.

Prodajalnica

je oddati

z mesecem avgustom t. l. v **Ljubljani** na **Kongresnem trgu št. 4.** 530 4-3

Razglas.

O početku žetve opozarja **c. kr. priv. vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradci** vljudno vse p. n. gospode kmetovalce, da zavaruje zraven hiš in vsakterega pohištva, strojev, živine itd. tudi

poljske in travniške pridelke zoper požar

s kolikor mogoče ugodnimi pogoji.

Dotična pojasnila se vselej radovoljno dadó v **zavarovalničnih pisarnah (Gradeo, Herrengasse št. 18/20)**, nadalje pri **glavnem zastopu v Ljubljani v lastni hiši, Marije Terezije cesta št. 2** ter pri vsakem okrajnem zastopniku, kjer se tudi sprejemajo zavarovalne ponudbe.

Gradeo, meseca majnika 1899.

Ravnateljstvo c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice zoper požarno škodo v Gradci.

(Ponatis se ne plača.)

561 1-1

P. n.

Podpisana tvrdka si usoja najljubše povabiti vse, ki se zanimajo za živalna dela, umetno vezenje, krpanje perila i. t. d. na obisk svoje

razstave,

ki jo priredi od 20. do 25. junija t. l.

v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 6.

Obenem se bodo tu izvrševala vsa ta dela s stroji, da se jih pokaže v obratu. — Nadalje je s tem v zvezi prireditelj brezplačnih učnih tečajev, ki bodo obsegali vsa dela od navadnega šivanja do umetnega vezenja in ki se bodo nadaljevali potem do popolne izobrazbe.

Za živahen obisk in udeležbo pri poduku proseč, se Vam priporočamo velespoštovanjem

Singer Co., akc. družba.

Prejšnja tvrdka: G. Neidlinger.

553 3-3

Luskinasto - oklopna barva

je uporabljiva za okrasje, preprečuje rjo, daje lep kovinasti lesk. Sosebno priporočljiva za prevlake predmetov, kateri trpijo vsled vremena, n. pr. mostovi, železne konstrukcije, konstrukcije pod vodami, vrtno ograje, strešice nad prodajalnici, shrambe za plinove zvončke, železne predmete sploh itd. Edina prodaja za Kranjsko pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice. — Vnanja naročila proti povzetju.

Vzorci na zahtevo zastoj.

228 4 11-3

Knjižnica za ljudstvo.

I. zvezek:

Zadruga in njih nasprotniki.

Uredil dr. Iv. Ev. Krek.

Cena zvezku 5 kr., po pošti 2 kr. več. — Dobiva se pri odboru »Katoličnega društva« v Ljubljani.

Izvrstna, naravna hrvaška

bela in rdeča priporočila iz svojega kleta

MIRKO BROZ v Zagrebu.

Oddaja jih v sodih od 50 litrov dalje po 22, 23, 24, 25, 26 kr. liter iz let 1895, 1896, 1897 in 1898; črna dalmatinska iz leta 1898. — Sode računam posebej ali nazaj jemljem franko. — Vsa moja vina so analizirana in jamčim za njih naravnost.

558 10-1

Razpis služb.

544 3-2

Hranilno in posojilno društvo v Ptuiju, registrovana zadruga, razpisuje s tem službo:

1. knjigovodje,
2. praktikanta, ozir. pomožnega uradnika.

Gledé prve službe se zahteva, da ima prosilec spričevala trgovinske akademije ali vsaj trgovinske šole, da je prosilec že dalj časa služboval pri kaki posojilnici ali hranilnici, ter da je vešč slovenskega jezika v besedi in pisavi.

Prva plača znaša letnih 1200 gld. in se služba lahko takoj nastopi.

Gledé druge službe se zahteva, da je prosilec z dobrim uspehom zvršil trgovinsko šolo ali vsaj spodnjo gimnazijo, spodnjo realko ali obrtno šolo. Plača po dogovoru.

Obe službi sta razpisani

do dne 15. julija t. l.

ter se imajo prošnje s potrebnimi spričevali vred poslati ravnateljstvu zadruga.

Pozor

kolesarji!

Obče znana, jako trpežna

kolesa Styria št. V „ljudsko kolo“

prodajajo se zaradi različnih cen drugih vrst koles po jako nižanih tovarniških cenah pri

Franu Čudnu v Ljubljani

s čemur je sl. občinstvu dana prilika po ceni si pribaviti

Styria št. V.

399 17

Zastopnik tvrdke: Josip Polak.

Tovarniška cena!

Tovarniška cena!

Naznanilo.

S tem slavnemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem pod firmo

Jakob Janež,

stavbenik vodnjakov — Sv. Petra cesta št. 16

začel samostojno izvrševati vsa vodnjaška stavbinska dela ter prevzemam tudi polaganje lesenih in železnih cevij za vodovode.

Priporočujoč se slavnemu občinstvu, da se pri napravi vodnjakov itd. blagovoljno ozira na-me, bilježim z vsem spoštovanjem

Jakob Janež

vodnjaški mojster.

539 3-3

Kupuje in prodaja vse zdalej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dne do dne po 4 1/2 %. Poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dne 22. junija.		Dne 21. junija.			
Skupni državni dolg v notah	100 gld. 10 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 50 kr.	Kreditne srečke, 100 gld.	202 gld — kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 » 05 »	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 » 25 »	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	162 » — »
Avstrijska zlata renta 4%	119 » 55 »	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 » 15 »	Avstrijskega rubeža križa srečke, 10 gld.	20 » 50 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 » 15 »	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 » 50 »	Rudolfove srečke, 10 gld.	28 » — »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 05 »	Tisne srečke 4%, 100 gld.	138 » — »	Salmove srečke, 40 gld.	86 » — »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	96 » 05 »	Dunavske vravnave srečke 5%	129 » 50 »	St. Genois srečke, 40 gld.	83 » 75 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	917 » — »	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108 » 75 »	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	354 » 50 »	Posojilo goriškega mesta	112 » — »	Ljubljanske srečke	23 » 75 »
London vista	120 » 45 »	4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	149 » 75 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 92 1/2 »	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	97 » 25 »	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3350 » — »
20 mark	11 » 78 »	Priporočne obveznice državne železnice	210 » 75 »	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	432 » — »
20 frankov (napoleonador)	9 » 55 1/2 »	» južne železnice 3%	170 » — »	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	68 » 50 »
Italijanski bankovci	44 » 55 »	» južne železnice 5%	121 » 25 »	Splošna avstrijska stavbinska družba	106 » — »
C. kr. cekini	5 » 67 »	» dolenskih železnice 4%	99 » 50 »	Montanska družba avstr. plan.	232 » 75 »
				Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	181 » — »
				Papirnih rubljev 100	127 » 12 »

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svati za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.